

DELO ŽIVLJENJE

glasilo delavcev delovne organizacije alpina žiri

LETNIK 20

ŠTEVILKA 10

OKTOBER 1983

Pred krajevnim praznikom

Še nekaj dni nas loči od praznovanja krajevnega praznika — 23. oktobra. Letos želimo praznovati še posebno slovesno, saj poteka okroglih 40 let od osvoboditve Žirov in ustanovitve narodno osvobodilnega odbora — prvega na Gorenjskem. Taki zaokroženi jubileji so običajno priložnost za pogled na prehojeno pot in oceno doseženega na tej poti ter zaradi vse večje časovne odmaknjenosti vedno objektivnejšo presojo in vrednotenje dogodkov, ki se jih spominjamo. Tako bo tudi to leto pri nas.

Z ustanovitvijo narodno osvobodilnega odbora pred štirimi desetletji in to že prvi dan po tem, ko so bile Žiri osvobodjene, so bili prvič v zgodovini v tej naši kotlini položeni temelji prave ljudske oblasti. Vzporedno s tem, ko se je oblikovala naša slovenska in jugoslovanska državnost v

jesenskih mesecih 1943 — Zbor odposlancev slovenskega naroda v Kočevju in zasedanje AVNOJ-a v Jajcu — se je le-ta tukaj že tudi uresničevala med ljudmi in v ljudeh.

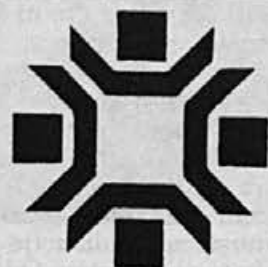
S stališča naše današnje družbenopolitične organiziranosti lahko smatramo takratne dogodke za rojstvo krajevne skupnosti in krajevne samouprave. Kakorkoli že se je spreminjala upravna pripadnost Žirov — od samostojne občine preko Logatca do Škofje Loke — vedno lahko trdimo, da je potekal naš razvoj »samorastniško« na osnovi lastnih moči, lastnih sredstev in pretežno lastnega znanja. Kolikor smo dobili sredstev od drugod, in brez pritoževanja, a z gotovostjo trdimo, da jih je bilo mnogo manj, kot jih je prispevalo žirovsko združeno delo za razvoj izven kraja, so bila vložena smotro in so se opleniti-

la. Rezultat je solidno razvito gospodarstvo z možnostjo zaposlitve za vse, ki so dela voljni in kljub sedanjim težkim ekonomskim razmeram v naši širši družbi z optimističnimi izglede za bodoče.

Vzporedno z gospodarstvom in ekonomsko močjo kraja se je ves čas razvijala in dograjevala krajevna samouprava. Žirovci so združili svoj interes delavca in interes krajana, kar je pripeljalo do današnje oblike financiranja potreb KS s strani združenega dela. To nam daje možnost, da bomo postopoma dvignili na višji nivo tudi naš družbeni standard, ki je v preteklosti močno capljal za osebni. Seveda le ob predpostavki, da bomo uspešni tam, kjer dinar ustvarjamo, to je v delovnih organizacijah.

Nič koliko pohvalnih besed je bilo izrečenih s strani številnih gostov, ki so ob različnih prilikah in prireditvah v letošnjem letu obiskovali naš kraj, na račun našega gospodarjenja ter organiziranja in delovanja KS. Res je, pohvala dobro dene in lagali bi, če bi rekli, da je nismo veseli. Vendar — gostje pridejo, vidi jo, pohvalijo in grejo. Mi pa tu živimo in delamo iz dneva v dan in ker poznamo tudi drugo plat medalje, si ne bomo lagali. Velikim uspehom v razvoju kraja od osvoboditve do

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sarajevo 84 Olimpijske novice

Mesec dni je naokoli in zopet so tu olimpijske novice. Poletje je mimo, jesen je že pobarvala naravo in ni več veliko časa za priprave na največjo športno prireditev, ki bo to zimo pri nas.

Organizacijski komite ZOI preizkuša še zadnje naprave na informacijskem centru radia in TV, ki bo spremljal igre in posredoval olimpijske novice v svet.

Sarajevo iz dneva v dan spreminja svojo podobo. Stari del mesta, znan pod imenom Baščaršija, je popolnoma prenovljen, vendar ni izgubil svojega orientalnega navdiha. Izložbe v mestu se urejujejo v olimpijskem slogu, skratka povsod je videti, da se resno pripravljajo na sprejem najboljših smučarjev z vsega sveta.

V mestu je veliko tujih turistov in novinarjev, ki poročajo svojim agencijam o zadnjih pripravah na IGRE.

Kot smo že omenili, povsod prenavljajo in urejajo zunanost zgradb in izložbe. Tudi naša prodajalna v Sarajevu na Titovi cesti je potrebna prenove. Prav te dni se bodo začela dela na ureditvi zunanjih napisov, ki so že dotrajani in jih je potrebno zamenjati. Uredili in prenovili bodo tudi notranjost prodajalne in izložbe, ki jih bodo uredili v slogu zimskih olimpijskih iger.

MARIJA KOŠIR

Popoldne smo se z gosti pogovarjali v prodajni galeriji v Družbenem domu Partizan

dogovarjamo se - dogovorili smo se

Pred praznovanjem

(Nadaljevanje s 1. strani)
danes ne gre oporekati. Res pa je tudi, da nas tarejo številni težki problemi, ki jih do danes še nismo uspeli rešiti. Včasih za to ni bilo možnosti, včasih pa smo bili žal nerodni in neučinkoviti tudi sami, ker smo cepili svoje moči v najrazličnejših razprtijah, ob tem pa zamujali ugodne priložnosti za realizacijo nekaterih načrtov. Odrpti ostajajo problemi urbanizma, regulacije Sore, naše glavne povezave s svetom preko Trebije, vrste komunalnih objektov, kot so dokončna ureditev vodovoda, kanalizacije, telefonije in pločnikov, že tako dolgo načrtovane blagovnice in banke itd., itd. Ob ugotovitvi, da se velik del Žirovcev zanima za krajevne probleme in sodeluje pri njihovem razreševanju, je še vedno res, da jih je preveč, ki stojijo popolnoma ob strani ali celo izkoristijo vsako priložnost za oviranje skupnih prizadevanj, da nam delegatski sistem še ni zaživel in da je med nami premalo pripravljenosti za družbeno ali politično udej-

stvanje izven delovnega mesta.

Zaradi vsega navedenega nam priznanje Zvezne konference SZDL Jugoslavije za najboljšo krajevno skupnost v Sloveniji, ki smo ga prejeli pred petimi leti in ga na tem mestu ne smemo prezreti, ne more pomeniti zgolj nagrade za doseženo, ampak spodbudo in predvsem obvezo za naprej. Če smo pripravljene sprejeti vse naštetje in še druge probleme kot izziv, smo na pravi poti.

Vabimo vse krajanke, da se v čim večjem številu udeležite prazničnih oktobrskih prireditev. Osrednja proslava bo 23. okt. dopoldne v Osnovni šoli, združena z otvoritvijo novih šolskih prostorov in igrišč, ki predstavljajo največjo pridobitev kraja in delovno zmago v jubilejnem letu. V program prireditev so vključena številna društva in organizacije, tako, da bo to tudi priložnost za pregled, s čim vse se Žirovci ukvarjamo in kaj zmoremo na kulturnem in športnem področju.

Ida Filipič-Pečelin

Ob robu sklepov delavskih svetov

DS TOZD Proizvodnja

Sprejme se delovni koledar za leto 1984, kot ga predlaga planska služba. Glavne značilnosti koledarja so: kolektivni dopust je planiran skupno 17 delovnih dni in sicer za prvomajske praznike 4 dni, v mesecu juliju in avgustu skupaj 10 dni, v mesecu novembru 1 dan in decembru 2 dni.

Ta razdelitev dopusta je bila predlagana zaradi podaljšanja vikendov oz. praznikov, s tem pa zmanjšanja zagonskih stroškov med de-

lovnimi dnevi, ki se pojavijo med prazniki in nedeljami.

Glede na to, da imajo nekateri delavci minimalno število delovnih dni dopusta (16 delovnih dni), planiranih pa je 17 dni je delavski svet sprejel sklep, da se v teh primerih omogoči in poskrbi, da bodo ti delavci ta dan lahko doprinesli ob ozkih grlih v proizvodnji, oz. v času kolektivnega dopusta.

Republiški »dan solidarnosti« bo proizvodnja opravila v mesecu maju, za DSSS in ostalo neproizvodno režijo pa se solidarnostni dan odte-

gne od OD ali rednega dopusta.

Nadalje je delavski svet potrdil predlog za delo ob sobotah, ki je bil objavljen v Informatorju. DS se strinja, da se dela ob sobotah samo dopoldne po 8 ur, dokler bo to na posamezni liniji neobhodno potrebno.

Direktor TOZD Proizvodnja je seznanil delegate s predvidenimi investicijami naših kooperantov za zgornje dele na Vinici in Novem Marofu. Na Vinici gre za zakroževanje proizvodnje zgornjih delov, ki jih proizvajajo izključno za Alpino in sicer 1.000 parov dnevno, zato se predvideno sofinanciranje v izgradnjo obrata upošteva v planu investicij za leto 1984.

Za Novi Marof pa Alpina izda garancijo, da bo od njih dolgoročno kupovala zgornje dele, ko pa bo izdelan elaborat za povečanje in posodobitev tega obrata, Alpina sodeluje pri investiciji na ta način, da zagotovi ustrezno opremo.

Glede na stalno pomanjkanje deviznih sredstev je bilo dogovorjeno, da Alpina TOZD Proizvodnja v letu 1983 preskrbi približno 500.000 \$ deviz z združevanjem deviznih sredstev.

Podpiše se tudi samoupravni sporazum o kooperaciji z TT Okroglica. Odobri se odprodaja dotrajanega tovornega avtomobila OM ter tovornega avtomobila Mercedes ter osebnega avtomobila Zastava 101 na licitaciji.

Za nadomestitev obeh tovornih avtomobilov se odobri nakup novega tovornega avtomobila Zastava - 650 AD, 5 ton.

Glede na to, da je ustavno sodišče razveljavilo 33. člen Pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in skupno porabo, o na-

domestilih in prejemkih delovne skupnosti skupnih služb, je bilo ugotovljeno, da je ista vsebina tudi v 46. členu pravilnika TOZD Proizvodnja in glede na to je bil sprejet sklep, da se določbe 46. člena Pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in skupno porabo, o nadomestilih in prejemkih TOZD Proizvodnja ne uporabljajo več od 1. 8. 1983.

Sprejet je bil tudi samoupravni sporazum o izgradnji kotlovnice (skupne toplarne) v industrijski coni. Nosilec investicije je Alpina, na katero odpade tudi največji del finančnih sredstev, za člana odbora pa se imenuje Anton Žibert.

Nazadnje so delegati sprejeli še sklep, da se v obračun za eventuelni poračun osebnih dohodkov ob koncu leta štejejo tudi nadure.

DS TOZD Prodaja:

je odobril sredstva iz investicijskega vzdrževanja za adaptacijo oz. nabavo potrebne opreme za prodajalno Sarajevo I, razpisal prosta dela in naloge poslovanja v prodajalni Alpina Arandelovac in odobril službeno potovanje Iztoku Čuku in Tonetu Možina v Ameriko, ter Tonetu Kavčiču na Japonsko. Predlagali so še, da bi glede na eventuelne ugodne rezultate poslovanja za prvih 9 mesecev, povišali OD za 10 %.

Delavski svet DO

pa je razpisal javno razpravo Osnutka poslovnika o delu komisije za delitev sredstev sklada skupne porabe - stanovanjski del, odobril povečanje zneska za delovne obleke prodajalcev in sicer na 2.200,- din in potrdil sklepe odbora za izobraževanje.

A. K.

Tuji kupci so z zadovoljstvom sprejeli naš program športne obutve

dogovarjamo se - dogovorili smo se

Poslovodska konferenca je osvetlila nekatera vprašanja

Udeleženci poslovodske konference

Poslovodske konference so v zadnjih letih krajše, saj večino organizacijskih priprav in odločitev v zvezi s kolekcijo sprejemajo v pripravah na samo konferenco, tako da je le-ta bolj posvečena naročanju obutve za posamezne prodajalne in dogovorom o nekaterih splošnih vprašanjih.

Tudi to jesen je bila poslovodska konferenca na Bledu in sicer od 14. do 16. septembra. Prvi dan je zbranim poslovojem spregovoril tudi glavni direktor Tomaž Košir, ki je seznanil navzoče z rezultati poslovanja delovne organizacije v prvem polletju, pri čemer je opozoril na nekatere težave, ki nas spremljajo. Te so, kot vam je znano, pomanjkanje repromateriala in surovin nasploh, pomanjkanje deviz, zastarela oprema in podobno. Ocenil je tudi, da so se zaloge v mreži znižale v primerjavi z lani za 9 %, v avgustu pa kar za 17 % v primerjavi z lanskim letom.

Za naslednje leto bo seveda važno kako bomo uresničili približno isti program. Pri tem bomo morali biti pozorni, da bomo do skrajnosti izkoristili naše zmogljivosti, če želimo pravočasno dobaviti kvalitetno obutev, tako za zahod, kot za MPM.

Investicije bodo naslednje leto prav tako omejene, deloma zaradi likvidnosti, deloma pa tudi zaradi predpisov. Tako naj bi v MPM dokončali tisto, kar smo letos začeli. Seveda pa vse sloni na boljših rezultatih poslovanja.

Kot kaže, bodo pogoji poslovanja podobni kot letos. To velja verjetno tudi za koriščenje deviz, ki je sicer sedaj zmanjšano na 44 %. Treba bo poskrbeti, da bo v okviru teh možnosti primerno tekla proizvodnja in prodaja. Za zagotovitev tega cilja pa bo potrebno dovolj zaupanja vase in v lastne sile. Vemo, da bo delitev dohodka in osebnih dohodkov, možna šele po ustvarjenju dobrih poslovnih rezultatov.

V nadaljevanju konference je vodja domače prodaje Silva Pivk, ocenila sodelovanje z našimi dobavitelji obutve in menila, da je to sodelovanje kar zadovoljivo, pri tem so nekateri primeri nesolidnosti, ki se stalno pojavljajo.

Glavne značilnosti našega dokupa so bile letos v tem, da je bil dokup približno za 10 % nižji kot prejšnja leta, na kar so vplivale težave z repromaterialom, večja izvozna usmeritev naših siceršnjih dobaviteljev, ipd.

Sicer pa lahko ocenjujemo prodajo kot zelo dobro, saj smo tako domačo kot tujo obutev prodali nad 80 %. Prodali pa bi še veliko več, če bi imeli na razpolago več cokol, špagaric in PVC obutve.

Kot je že navada, z nekaterimi dobavitelji nimamo težav nikoli, na drugi strani pa so nekateri iz leta v leto enako nesolidni. Težave nastajajo predvsem zaradi neupoštevovanja rokov dobav in stornov že naročene obutve, kar je spet predvsem zaradi

Glavni direktor je seznanil navzoče z rezultati poslovanja

večjih izvoznih usmeritev delovnih organizacij, s katerimi sodelujemo.

Alpina si je v zadnjih letih začrtala politiko dokupa, ki se je držimo in ki nam prinaša sorazmerno dobre uspehe. Naše težnje poznajo tudi naši dobavitelji in mislim, da bomo tudi v prihodnje sposobni zagotoviti široko ponudbo, saj vemo, da predstavlja odstotek naše obutve v MPM le dobro tretjino vse obutve, ki jo prodajamo.

Jaka KAVČIČ — vodja programa lahke obutve:

Pri domači obutvi na splošno ugotavljamo zelo dober odstotek prodaje. Odstotek prodaje ženskih nizkih čevljev je nekoliko slabši, gre namreč za že nekoliko zastarelo obutev, ki ni več tako zanimiva. Prav zato smo kompletno ponudbo ženskih nizkih za sezono pomlad-poletje 1984 osvežili. Izredno dobro pa smo prodajali sandale, saj je bil povsod odstotek prodaje nad 80 %, marsikdaj pa preko 90 % ali celo 100 %.

V rpihodnje pričakujemo, da bo obutev za maloprodajno mrežo izgotovljena do sredine oktobra.

V nadaljevanju je Jaka Kavčič seznanil navzoče, kako bo letos v prodajalne prihajala obutev. Osnovne grupe za sezono JZ 83/84 bodo v prodajalnih pravočasno, oz. z zelo majhnimi zamudami, tako da lahko računamo, da bo prodaja tekla nemoteno.

V zadnjih sezonah uveljavljena mini modna revija je bila tudi tokrat, le s to razliko, da sta kolekcijo tokrat predstavili dve najeti manekenki. Ta simpatična predstavitev kolekcije pa je imela tudi svoje pomenkljivosti, saj so organizatorji pozabili na glasbo in ozvočenje.

V popoldanskem času in v naslednjih dneh so se poslo-

vođe razdelili v tri skupine in začeli z naročanjem, ki je potekalo več ali manj podobno kot v preteklih sezonah. Mi pa smo se rajši pomudili v razgovoru z nekaterimi poslovojdji.

Slavka Klemenčič je poslovodkinja v Našicah:

Lahko rečem, da imamo dobre pogoje poslovanja že od vsega začetka. Prodajalna je v redu, prav tako skladišče, tudi reklama v zvezi z otvoritvijo je bila pravočasna in dobra, saj so jo objavljali po lokalni radijski postaji. Tudi za nadaljnjevanje dela v prodajalni smo optimisti, čeprav je konkurenca v mestu kar precejšnja. Toda štartali smo dobro in če bo dovolj obutve, ki jo potrošniki iščejo, računam, da bomo še naprej uspešni.

Milijana Kovačević — Titograd:

V Alpini sem od otvoritve prodajalne v Titogradu, torej dobre tri mesece in lahko rečem, da so moji vtisi ob vstopu v ta kolektiv zelo dobri. Še posebno sem zadovoljna z osebnimi dohodki, ki so neprimerno boljši, kot sem jih

(nadaljevanje na 4. strani)

Poslovodska konferenca

(nadaljevanje s 3. strani)

bila vajena dosedaj. Tudi s sodelavci se dobro razumemo in upam, da bomo dosegli dobre prodajne rezultate. Pri tem je seveda važno, da bomo dobili res tisto, kar potrebujemo. Tu se dobro prodaja športna obutev in tudi ostala, toda skoraj do konca avgusta smo imeli bolj šibko ponudbo. Računam, da se bo to jeseni izboljšalo.

Milanka Vezmar — Krajujec:

Naša prodajalna je čisto na koncu glavne ulice in pred njo je tu cel niz konkurenčnih prodajaln, zato je razumljivo, da je promet v naši prodajalni slab. Tudi prodajalna sama je majhna, saj imamo le okrog 40 m² prodajnega prostora. Mislim, da bi v prodajalni dosegli veliko večje uspehe, če bi bila lokacija vsaj nekoliko ugodnejša in če bi imeli na razpolago dosti lahke in športne obutve. Zato priporočam odgovornim, da razmislijo o možnostih pridobitve nove lokacije prodajalne.

Zaključek:

Upamo, da bodo uresničeni zaključki konference in da nam bo uspelo pravočasno izdelati obutev, ki je naročena za prihodnjo sezono, saj vemo, da so zamude lahko usodne za naš poslovni uspeh. Podobno velja seveda tudi za doslednost pri sami izvedbi, tako glede materialov, kot tudi glede same kvalitete.

N. P.

Na konferenci so podelili tudi priznanja delavcem, ki se niso mogli udeležiti praznovanja 30-letnice MPM

Vendarle tudi v Domžalah nova prodajalna

»Priprave na odprtje te prodajalne so se vlekle že kakih 7 let,« pripoveduje poslovodja prodajalne v Domžalah Martin Belentin. »Neposredne priprave so se začele že pred petimi leti. Najprej smo imeli nekaj težav z lastniki, potem so se stvari zavlačevale najprej zaradi načrtov, zmanjkalo je tudi denarja, vnašale so se spremembe in podobno. Ko pa se je gradnja v redu začela, zastojev ni bilo več. Tako je sedaj prodajalna gotova in kar zadovoljni smo. Morda bo problem le s prodajnim prostorom, saj vemo, da bomo tu prodajali tudi športno opremo, za kar pa je treba nekaj več prostora. Toda

dogovarjamo se - dogovorili smo se

Prodajalno v Domžalah je odprl direktor TOZD Prodaja Bojan Starman

kasneje računamo, da bi v okviru prodajalne uredili še galerijo, ki jo bomo lahko zelo koristno uporabili za prodajo obutve in športnih artiklov.

To je mnenje poslovodje v prodajalni Alpina, ki je stala preko 18 milijonov dinarjev in je zgrajena v okviru izredno perspektivnega preskrbovalnega centra v Domžalah, ki se pravzaprav šele gradi, ima pa izredno široko zaledje, od Ljubljane pa tja do Moravske doline.

Alpina si je tu med prvimi uredila svojo prodajalno, ki je resda draga, toda vsi poznavalci računajo, da bo tudi promet dober, saj se razmere sedaj ne morejo primerjati z dosedanjimi, ko je v kontekstju bil na razpolago le razmeroma zožen program.

Vemo pa, da sodi domžalska občina med večje in bolj razvite. V občini živi 41.000 ljudi, 12.000 v Domžalah in kar je še posebej zanimivo, kar 18.000 občanov je starih do 27 let. In še nekaj je zanimivo: kar 11 % družbenega prihodka ustvarja drobno gospodarstvo, saj je v tej občini okoli 1000 registriranih zasebnih obrtnikov in 300 s popoldansko obrtjo.

Kljub temu je tu še precej delavcev, ki zaslužijo okoli 10.000 din, to so predvsem nekvalificirane delavke v tukajšnjih delovnih organizacijah.

Da prodajalna v Domžalah res obeta, kaže tudi zanimanje ljudi, ki so pred prodajalno komaj čakali, da bi lahko kaj kupili.

Ta utrip in ambiciozni načrti občine dokazuje tudi to, da se je na otvoritvi zbralo več predstavnikov občine, na čelu s predsednikom občinske skupščine.

Ob otvoritvi je prvi spregovoril direktor TOZD Prodaja Bojan Starman, ki je pred-

stavil Alpino in njene načrte in uspehe. Posebej se je pomudil ob oceni dela maloprodajne mreže in označil novo otvoritev prodajalne kot pomemben korak, ki bo še bolj zasidral vlogo Alpine na tem območju.

Spregovoril je tudi predsednik občinske skupščine Domžale, ki je izrazil zadovoljstvo, da ima Alpina v Domžalah novo, lepo prodajalno, ki bo na eni strani delovni organizaciji prispevala večji dohodek, občani pa tako obutev tudi potrebujejo.

Po otvoritvi smo se pogovarjali z nekaterimi kupci in radovedneži.

Med prvimi je bila Francka Tavčar, ki je kupovala obutev za ynučko. Zadovoljna je s prodajalno in vesela, da bo lahko kupovala pri nas še naprej in da bo ponudba še širša.

Janez Kovač, Branko Marinšek in skupina fantičev, so prav tako zadovoljni, da je prodajalna tu in da ima tako pestro izbiro s športnim programom vred.

Kaže torej, da se prodajalni obetajo lepi časi. Optimizem veje tudi iz besed poslovodje, ki je dodal: prodajalna je res tu, kjer ljudje najbolj hodijo mimo in pričakujem vsaj dvakrat večji promet kot smo ga imeli do sedaj.

Zadovoljni sta tudi prodajalki Kristina Flajnik in Jožica Pestotnik, saj mislita, da so prišli »iz pekla v raj«, toliko so se spremenile razmere.

Da bi bilo le dovolj ustreznega blaga, ne bojimo se, da ne bi mogli prodati.

Torej, veliko uspeha!

N. P.

Kako ustvarjamo

Na Colu bodo kmalu naredili še več

»Odkar delamo za Beneco smo kar zadovoljni«, zatrdi vodja obrata Marjan Špeh, »čeprav je nekaj več dela, saj gornje dele sami pripravljamo za izvoz.

Gre za večje količine, tako je tudi storilnost lepa, saj presegamo normo povprečno za okoli 20 %. Tudi pogoji dela so se izboljšali, saj je delno že uresničen sanacijski načrt. Zmanjšala se je koncentracija hlapov organskih topil, ki je bila prejšnje čase res huda nadloga; zmanjšal se je preprih, itd.

Seveda bodo končno stanje pokazale meritve, ki jih pričakujemo v kratkem, marsikaj se bo pokazalo potem, ko bomo delali drugo obutev in tako naprej. Velik napredek je tudi pri ogrevanju, saj sedaj porabijo polovico manj premoga, veliko manj je dela, pa še tople je.

Vodja obrata na Colu Marjan Špeh pri pripravi načrta delovnih mest novega traku

Marjan Špeh pa razmišlja tudi o perspektivi. Nekaj točk je nanizal kar naglo; postavitev dveh linij tekočega traku za izdelavo gornjih delov je, kot vse kaže, bližnja prihodnost, saj vodja obrata že pripravlja načrt trakov. Montirali bodo tudi napravo za sušenje gornjih delov, poleg proizvodne hale pa bodo postavili skladiščno lopo s 75 m², saj sedaj gornji deli v delavnici res zavzemajo preveč prostora.

Ta povečana zmogljivost obrata na Colu je bila načrtovana že prej, saj je prostora za okoli 200 ljudi in več. Na tem področju je tudi iskalcev zaposlitve še veliko, zato tudi ne bo težav z delavci.

»Toda treba bo zagotoviti zadostne količine obutve za

izdelavo«, je nekoliko zaskrbljeno omenil Marjan. »Specializirati proizvodnjo in doseči, da bomo na Colu delali 100.000 minut na dan in ne le 70.000 kot sedaj. Škoda bi bilo, da bi se nadaljevala praksa, da sedaj zares delamo devet mesecev na leto 3 mesece pa se nekako prebijamo. Razumljivo je, da potem ni takega dohodka in da so tudi OD nižji, kot bi bili lahko. Tudi sekalnica je napredovala, saj sedaj delajo dvoizmensko in z nabavo še nekaj strojev, bodo lahko nasekali dovolj za ves obrat, kar je bilo tudi predvideno.

Vse te uspehe in obetajočo perspektivo so tokrat ocenile tudi najmlajše delavke:

Sonja Puc, poravnava šivov na steljke:

Tu sem 1 leto, zaslužim okoli 10.000 din; rada bi se še izpopolnjevala.

Majda Puc: V Alpini sem od 1. julija dalje. Delam na oblikovanju golenic in zaslužim okoli 15.000 din.

Elizabeta Šemrl

Prej sem hodila na srednjo medicinsko šolo. To bom dokončala ob delu, toda osta-

la bom kar tu, saj sem zadovoljna; zaslužim okoli 13.000 din.

Jožica Čoha, sekanje gobe:

Tu sem okoli 3 mesece in zadovoljna sem, čeprav je treba za normo narediti veliko. Če bi bila tu strokovna šola, bi šla...

Marica Mikuž, gumiranje, obrezovanje podloge:

Dnevno naredim tudi do 800 minut, torej normo dobro presežem

Marija Skvarč — gumiranje:

Dobro je, zaslužim 12.000 din. Šla bi v tečaj, če bi bil na Colu.

Miroslava Likar, sekanje gobe:

Naredim nekaj več kot je norma in zaslužim okoli milijona. Tudi jaz bi rada hodila v šolo, da bi se še bolj usposobila.

Spodobi se, da poklepeta mo z vzdrževalcem, od katerega je marsikaj odvisno.

Miro Rupnik je nekoliko manj zadovoljen:

Za to delo sva tu dva, na vsaki izmeni po eden. Poleg vzdrževalnega dela je najina dolžnost, da stiskava smeti v bale, kuriva peč za centralno kurjavo in voziva delavke na delo oz. z dela.

Pri osnovnem delu nama nekoliko manjka orodja. Potrebnovala bi tudi majhno strožnico, vrtni strojček in še kakšno malenkost. Tudi rezervne dele je treba včasih čakati tudi po 3 mesece, kot je bilo to s sklopkami za šivalne stroje.

Skratka utrip na Colu raste. Napredujejo, toda niso brez težav. Toda optimizem vodje oddelka je prevzel tudi ostale delavce.

Nejko Podobnik

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

RAZGOVOR ZA UREDNIKOVO MIZO NA TEMO: DELO LINIJE LAHKE OBUTVE

Sodelovali so: Rado Kavčič, Milan Močnik, Konrad Peterneš, Janez Špik, Marija Justin, Vinko Podobnik, Ivan Pečelin in Marijan Bogataj. Razgovor je vodil Neško Podobnik, zapiske je pripravila Anuška Kavčič.

1. Kako ocenjujete naš položaj na tržišču; kako našo kolekcijo? Kakšne so perspektive prodaje in poslovanja v prihodnje? Dohodkovna uspešnost?

Rado KAVČIČ:

Zavedati se moramo, da je lahki program eden od treh programov Alpine, ki ima zelo pestro strukturo proizvodnje. V tej strukturi je lahka obutev zastopana približno s 70–80 tisoč pari. Mi pa vemo, da bi jih radi naredili približno 2 milijona. Od tega proizvajamo nekaj več kot 300.000 parov letno za domače tržišče. To pomeni okroglo 150.000 parov na sezono, kar pa je v bistvu zelo malo.

Tako majhen obseg fizične proizvodnje mora po eni strani pogojevati tudi naš položaj na tržišču, ker mi s svojo ponudbo ne moremo priti na tržišče kompletni. Zato zmogljivosti, ki so na razpolago za našo linijo usmerimo predvsem v izdelavo sandal, v sezoni jesen/zima pa največji del kapacitet namenimo škornjem. Tako v obeh sezonah najmanj proizvedemo nizkih ženskih čevljev in tako ugotavljamo, da smo v ponudbi nekompletni, razlog pa je predvsem v omejenih kapacitetah.

Drugi vidik pa je naslednji: v zadnjih sezonah si namerč zelo prizadevamo, da bi tudi čimveč lahke obutev izvozili na zahod. Trenutno imamo na zapadu štiri kupce, za katere delamo kolekcije, kar pa je tudi odločilnega pomena za snovanje kolekcije za naslednje leto. V prvi vrsti pogledamo, da za domačo kolekcijo uporabimo čimveč modelov iz kolekcij

za naše zunanje kupce, kar pa nam zmanjka, nam oblikuje zunanji modelir in na ta način tudi za domači trg izdelamo kolekcijo, ki je izredno skoncentrirana. Veliko grup pa smo prisiljeni izključiti, čeprav vemo, da bodo modne in bi se dobro prodajale, na račun premajhnih kapacitet za to obutev in vse to skušamo nadoknaditi z dokupom pri ostalih proizvajalcih.

Drugače pa menim, da je obutev, ki jo ponudimo na domačem tržišču vsakič zelo dobro sprejeta, to pa pogojujejo tudi naslednji vzroki: konjunktura, ki vlada na tržišču, kjer je še vedno večje povpraševanje od ponudbe, kolekcije niso slabe in so dobro izbrane, imamo tudi razmeroma nizke cene v primerjavi s konkurenčnimi proizvajalci obutve. Kljub temu, da smo cenovno dokaj zanimivi, pa dosegamo tudi lepe finančne učinke na domačem trgu, kar pa zadeva prodajo na zahodu, še vedno ugotavljamo, da moramo prodajati za nizke cene, ki so nižje od lastne, zato pa izgubo pokrivamo s prodajo na domačem tržišču. Seveda pa moramo razumeti, da Alpina pri izvozu lahke obutve, kar se izvaja šele zadnja leta, še ne more doseči takšnih cen, kot jih naprimer z izvozom pancrjev, kjer pa smo si z leti že priborili tudi dokaj velik kos pogače zase. Če pa bi se hoteli tudi z lahko obutvijo uveljaviti v svetu kot dober proizvajalec in tudi visoko modno obutvijo, imamo trenutno zelo malo možnosti. Že poslovno politiko bi morali povsem spremeniti. Tako bi morali že pri kupcih pogledati, da bi izbrali tiste, ki so bolj znani v svetu in uveljavljeni, kot so naprimer trenutno naši.

2. Položaj modelirnice v okviru linije? (samostojnost pri kreiranju, vrste sodelovanja znotraj tovarne in morebitnimi zunanjimi vplivi, pogoji dela modelirnice, itd.) Kaj predlagate za razvoj vaše linije in modelirnice lahke obutve v prihodnje?

Milan MOČNIK:

Če ste s postavljenim vprašanjem mislili na zuna-

nega sodelavca oz. modelirja, potem bi rekel, da mi tako sodelovanje, kot je bilo letos, ni všeč. Ko smo modelirju samo postavili zahtevo, koliko modelov mora narediti, potem pa od tistega nismo veliko sprejeli. Mislim, da tudi sodelovanje z modelirjem ni v redu, saj nekateri, ki bi morali nadzorovati njegovo delo, niti niso seznanjeni, kaj za nas dela in tako ne izkoristimo vsega, kar bi nam on lahko prinesel. O tem pa bi morali misliti nekateri na višjih položajih. Na drugi strani pa je potrebno poudariti naslednje: dokler bomo mi delali za tuje kupce, brez takšnega sodelovanja ne bo šlo, ampak ga bo potrebno še več, ker nismo toliko sposobni, da bomo mi Italijanom, Belgijcem, Nemcem in drugim določali smeri razvoja. Zavedati se moramo, da oni ne pridejo k nam zaradi tega, ker bi imeli veliko ponudbo, temveč zato, ker zaradi ekonomskih razmer dobijo poceni ali celo za vsako ceno. Tu pa so nekateri mislili, da bomo na tak način brez problemov lahko sklepali izvozne posle. Ne smemo se zavajati s tem, da oni vedno kupujejo modne modele. Kupujejo le tisto, kar trenutno v svoji kolekciji pogrešajo; ali ni bil nihče pripravljen narediti (kajti vedeti moramo, da tiste stvari, ki se dajo na najbolj racionalen in ekonomičen način narediti, naredijo sami, tisto kar pa zahteva več vloženega časa po enoti proizvoda pa raje kupijo, ker bodo pri nas dobili za nižjo ceno).

Tako so, na primer pete, ki so oblečene s spodnjim usnjem Nemci enostavno črtali iz svoje proizvodnje. Pri Italijanih pa je ustaljena naveda, da cenijo še vedno naravno usnje, imajo tudi dobre potrošnike, za katere vedo, da bodo takšne modele tudi kupovali, pri nas pa, pri

takšnih cenah in slabih čevljev, postaja veliko vprašanje, kje bodo ljudje dobili denar, da bodo to še sploh lahko kupovali.

Ne smemo misliti, da nam bo tuji kreator vse naredil, mi pa bomo lahko delali po starem! V vsak čevljev bo potrebno vložiti še več truda, če bomo hoteli slediti potrebam naših zahodnih kupcev. S tem bomo lahko tudi pri njih dosegli primerno ceno za našo obutev, ne pa da nas zaradi slabe in nekvalitetne izdelave lahko izsiljujejo na vsakem koraku. Kako to doseči, ni stvar le enega človeka, temveč je ta problem širok in ga rešujemo že več let, toda s pičlimi uspehi.

Že dolgo vemo, da smo nasproti tujcem v neenakem položaju. Karkoli vzamemo v roko, od koščka usnja, do vmesne podloge in ostalih pritliklin, imamo mi praktično zavezane roke. Ne misli, da bodo modelirji še naprej kreirali le nove modele. Danes je namreč umetnost narediti konkurenčen čevljev, da bo tudi proizvajalec imel še kaj dobička z njim. Tu lahko samo pomislimo, kaj dela po svetu spremljajoča industrija, kaj pa pri nas. Mi smo tu izredno zaostali in najbolj enostavnih dodatkov k modelom ne moremo dobiti. Ko bi v takšnih pogojih delal na primer italijanski modelir, ki ga danes najbolj občudujemo, niti četrtno tega ne bi naredil.

Tako ne dobimo niti ustreznih barv usnja, ki so v tistem letu moderne; mislim, da bi tudi proizvajalci usnja morali nekaj žrtvovati za razvoj; tako pa vemo, da je pred leti Alpina morala celo barvne karte kupovati našim velikim usnjarjem, da so vsaj nekoliko zadostili našim potrebam. Takšne probleme bi lahko še in še našteval.

Kar pa zadeva delo modelirnice, se moramo prilagoditi konceptu delovne organizacije.

Dosedaj smo v modelirnici vse naloge in obveze izpolnili pravočasno in brez vsake škode za delovno organizacijo, čeprav nismo imeli vedno pogojev, da bi lahko vse pravočasno naredili in s tem tudi z manjšimi stroški. Tu je največkrat vprašanje pravočasna dobava materiala. Tudi kupcev je pogosto preveč in tako tudi najrazličnejših vzorcev.

Premalo se zavedamo tudi naše specifičnosti, tu mislim na domače tržišče, ker naj-

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

večkrat niti sami ne vemo, kaj bi radi imeli. Potrebno je predvsem gledati na to, da bomo delali takšno obutev in takšne modele, ki jo tržišče potrebuje in lahko kupi in iz prakse vemo, da prodamo največ črnih in rjavih čevljev, ne glede na to, kakšna je tisti čas moda.

Ta stvar je krepko povezana s standardom in pri nas naredimo približno 70 milijonov parov obutve in še od tega moramo več kot polovico izvoziti in lahko izračunamo, kaj ostane za nas, ko nas je 22 milijonov. Na drugi strani na primer Kanada, ki ima 24 milijonov prebivalcev, porabi na leto 105 milijonov parov čevljev. Tako nosijo obutev za pravi namen, mi pa imamo čevlje še vedno za več namenov.

3. S katerimi problemi se soočate kot modelir na tej liniji? Kje vidite uspehe, kje pomanjkljivosti? Kaj predlagate v zvezi z nadaljnjim delom?

Konrad PETERNELJ:

Veliko je povedal že predgovornik, saj se naše delo povezuje in dopolnjuje.

Problemi v vzorci so vedno večji s tistimi, ki jih dobimo drugod, kot s tistimi, ki jih delamo sami, čeprav so zunanji bolj modni. Velikokrat pa vemo že naprej, katere stvari ne bodo uporabne in jih izločimo. Zato bi bilo nujno, da bi nas poklicali že takrat, ko pride zunanji modelir, da bi z njim tesneje sodelovali, da bi tudi vedel, kaj je pri nas sploh možno izpeljati in kaj je primerno za v proizvodnjo oz. kakšne so materialne možnosti za posamezne modele. Sicer mi potem vse te stvari naredimo, pogosto pa polovico stvari ne uporabimo.

Kar pa zadeva modeliranje in nas modelirje, smo se že dostikrat dogovarjali, da bi tiste grupe oz. modele, ki

smo jih zmožni narediti doma, izdelovali sami, nekaj glavnih modnih grup pa bi še vedno pripravljali zunanji modelir. Jasno je, da mi ne bomo diktirali grup oz. mode Italijanom, Nemcem in drugim.

Na drugi strani pa imamo mi slabe možnosti za izdelovanje modelov, saj ne dobimo potrebnih dodatkov ali materialov, pri bolj klasičnih grupah pa ni potrebno posebnih sposobnosti in materialnih možnosti.

Nepoučeni pa mislijo, da domači modelirji nismo zmožni kreirati nekaj svojega; mislim, da smo za jugoslovanske potrebe to zmožni delati, ne smemo pa misliti, da zunanji modelirji kreirajo modele samostojno, dobro vemo, da jih posnemajo po drugih.

Poudaril pa bi, da je znotraj linije še vedno premalo sodelovanja. Tu mislim predvsem na to, da takrat, ko dela v hiši naš zunanji modelir, da bi že takrat, ko se delajo modeli, tisti, ki imamo že več prakse, opozarjali, kaj bo možno in kaj je preveč komplicirano za proizvodnjo.

Poleg tega se srečujemo tudi s problemom, ko imamo enkrat dela čez glavo in bi bili štirje premalo, drugič pa spet, ko imamo manj, ali celo premalo dela. Najhuje je takrat, ko je dela preveč in hitimo in nimamo časa, da bi se kaj izboljšali ali zraven ko delamo, še mislili, ker se vse tako mudi. Ta problem pa bi se zmanjšal, ko bi nekatere modele, ki jih zanesljivo ne bomo uporabljali oz. izdelovali, izločili že prej, ne šele potem, ko so vzorci že gotovi. Velikokrat pa se dogaja tudi to, da moramo modele ponostavljati. Uspehi pa bodo doseženi takrat, ko bomo s čimmanj vzorci, dosegli veliko količino naročene obutve in to bi bil uspeh tako za modelirje, kakor tudi za proizvodnjo in navsezadnje tudi za celotno delovno organizacijo.

Glede delovnih pogojev bi lahko rekel, da niso tako slabi, vendar prav gotovo niso še ustrezni, kot jih zahteva delo. Drugače pa menim, da s seznanjanjem o modnih tendencah v svetu domači modelirji nismo in ne moremo biti na tekočem, kajti ko na primer obiščemo neki sejem in si prizadevamo, da bi videli čimveč novega in to tudi zapisujemo, je za izdelavo takšnih modelov, ki smo jih videli že približno pol leta

prepozno. Zato bi morali imeti nekoga, ki bi ta razvoj in težnje v svetu stalno spremljal in nam te novosti sproti in pravočasno prinašal; šele tako bi jih lahko upoštevali v naših izdelkih.

Milan MOČNIK:

Veljalo bi povedati še naslednje: V Alpini smo v zadnjem času začeli delati ogromno novih izdelav in menim, da je to popolnoma v nasprotju z načelom o mednarodni delitvi del. Na ta način ni možno znižati stroškov.

4. Kaj vse morate upoštevati pri pripravi proizvodnje na vaši liniji? Kje so po vašem mnenju stvari dobro urejene, kje šepajo? Kakšni so vaši načrti?

Janez ŠPIK:

Največje težave nam dela pomanjkanje materialov. Tu pripravimo že vse, razpišemo plan, potem pa zmanjka materiala in na vrat na nos moramo reševati položaj in pripraviti moramo nekaj drugega. Seveda je pri tem še prej kaj narobe.

Drugo, kar je včasih tudi problem je, da ni naročil oz. kratki roki.

Pogosto nimamo niti časa vsega preizkusiti, zato se v proizvodnji pojavijo težave. Včasih nam prodaja posreduje tudi nepopolno dokumentacijo.

Mislim torej, da bi šlo bolje, če bi bila naročila pravočasna, na drugi strani pa, da bi odgovorni pravočasno naročili v usnjarnah in drugod, vsaj okvirne potrebe, saj surovinarji tudi potrebujejo naše plane.

Doseči bo treba tako večje spoštovanje tehnoloških predpisov, ki jih kršimo sedaj, včasih tudi iz neupravičenih razlogov.

5. Razmere v proizvodnji gornjih delov za lahko obutev (priprava dela, stroji, naprave, prostori, materiali, kadrovske problemi, itd.)? Kaj predlagate v smislu večje učinkovitosti dela?

Marija JUSTIN:

Preden dobimo v izdelavo določen model, moramo dobiti vse šablone, opise, cenike in sploh vse, kar zadeva pripravo dela.

Mislim, da so pri nas stroji največji problem že nekaj let. Premalo imamo strojev, ki so predpisani za posamezno izdelavo. Največji problem je z dvoiglavkami in tako dostikrat ne šivamo s tistim strojem, ki je predpisan, temveč moramo s ti-

stim, ki je na razpolago; posledica tega pa je, da so šivi drugačni, kot bi morali biti. Strojev pri nas primanjkuje tudi zato, ker jih veliko posojamo našim kooperantom. Zalostno pri tem je, da nam večkrat vrnejo povsem polomljene stroje ali v takšnem stanju, da ni mogoče z njim takoj delati. Vemo, da je takšne stroje, ki so bolj zamotani in jih malokrat rabimo, potrebno posojati tudi našim kooperantom, vendar bi na vzdrževanje res morali biti bolj pozorni, prav tako pa tudi pri prevozi, kjer se tudi dostikrat kaj pokvari, če ni ustrezno zaščiteno. Stroje pa nam posojajo tudi druge čevljarske tovarne in na tak način si tudi pomagamo.

Kar zadeva naprave, ki jih pripravijo tehnologi in sedaj imamo že veliko naprav in pripomočkov, ki jih rabimo (za zagibanje jermenčkov, razna vodila) predvsem naša linija je zelo opremljena s temi pripomočki in tudi pravočasno so vedno pripravljene. S tem je olajšano delo in tudi kvaliteta je precej boljša. Mislim pa, da bi tudi za te naprave in naprave moral biti nekdo odgovoren, tako kot za stroje, ker se to nosi vsepovsod in ko se obrabi, bi morali nekam spraviti, da ne bi delali vedno novih.

Vemo, v kakšnih prostorih dela šivalnica in zaradi tega je bilo že precej hude krvi, ker so delovni pogoji zaradi neustreznih prostorov večkrat kar nemogoči (slab zrak, preprih, glede hlapov se je stanje malo izboljšalo, ker delamo manj notranjih čevljev). Poleti je večkrat čez 30 stopinj vročine. Stalno pa imamo probleme s preprihom. Ta problem bi rešili le na ta način, da bi kompletno šivalnico nekam preselili, rešitev ne bi bila v tem, da bi

(Nadaljevanje na 8. strani)

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

(nadaljevanje s 7. strani)

preselili le en trak, kot je bilo pred časom mišljeno.

Na materiale v šivalnici nimamo veliko vpliva; tisto, kar odsekajo v priprojevalnici, moramo v šivalnici predeleti, vsi skupaj pa se pogosto srečujemo s problemom zaradi neustreznega materiala, kar povzroča slabo kvaliteto. Na storilnost pa ne vpliva toliko material, temveč velikost serije. Nekatere plane smo pričeli delati tudi trikrat in to povzroča padanje storilnosti.

Vemo, da nas je v šivalnici vedno manj in resnično se že pojavlja problem pomanjkanja ustreznega kadra. V teh letih se je in se bo precej delavk upokojilo, iz šole pa ne pride toliko novih. Ko se je pojavil problem pomanjkanja delavcev v drugih oddelkih, smo jih tudi morali dati iz šivalnice, in sicer predvsem mlajše kvalificirane delavke, ki pa se prav gotovo ne bodo več vrnile.

Za večjo učinkovitost dela pa si, kot že tolikokrat poudarjeno, želimo le čim večje serije, za kar pa že naprej vemo, da ni vedno mogoče in da govorijo o vprašanih in problemih, ki jih ni možno tako hitro rešiti.

6. Kakšne pa so razmere v montaži? Kje je napredek; kje so slabosti?

Vinko PODOBNIK:

Montaža je na koncu, tam kjer se zbirajo napake vseh oddelkov, zraven pa se pojavljajo še lastne napake. V zadnjem času imamo izredno kratke roke in bi morali biti vse skupaj že narejeno, ko šele pride v montažo. Vse to pa vpliva na slabo kvaliteto. Kljub temu, da imamo veliko kupcev, se nekateri artikli stalno ponavljajo in tako delamo podobne artikle tudi večkrat. Imamo strojni park z določenimi pomanjkljivostmi. Manjka nam nekaj strojev, ali pa so slabi in dotraja-

ni. Velikokrat stroj odpove, tudi na račun slabega materiala (na primer teksti, žica, žebliji, vijaki). Drugače pa imamo še kar ustrezne stroje, lahko pa jih bi še bolj izpopolnili; stalno bi morali skrbeti za rezervne dele, da bi stroje lahko sprotili popraviljati. Naprave uporabljamo po potrebi in največkrat sami, s pomočjo tehnologa poskrbimo za to. Tudi prostori so kar ustrezni, čeprav je za proizvodnjo vedno premalo prostora in smo še vedno v stiski in predvsem v zimskih mesecih se prostor zapolni z vozički, zapolnijo se tudi prehodi, ki bi morali biti sicer prosti.

Tudi pri nas se srečujemo s preprihom — ventilacija in ogrevanje ni ustrezno in za nekatere, ki sedijo ali stojijo pri miru, jih zebe, drugim je vroče. Mislili smo, da bomo to rešili s toplotno zaveso in upamo, da bomo to lahko kdaj tudi uresničili.

Kadrovski problemi v montaži nastajajo že sedaj, v prihodnosti pa se nam obetajo še večji, ker enostavno ne bo usposobljenih ljudi, ki bi zamenjali delavce, ki odhajajo v pokoj. Predvsem manjka strokovnjakov, ki bi opravljali zahtevna dela, kot je na primer cvikanje. Manjka tudi takšnih, ki bi znali opravljati več faz in to strokovno. Prav tako v finišu mlajše delavke še ne zmorejo narediti toliko, kot starejše, ki so vajene tega dela. Za naprej si želimo, da bi bilo čim manj menjav, čeprav smo se teh menjav tudi precej privadili in ni več potrebo posebnih priprav za to.

Mislim, da se pri nas najbolj odraža to, da delavci nimajo samo tega poklica in dela v tovarni, ampak v popoldanskem času opravljajo še druge dejavnosti (postranska obrt, kmetijstvo), kar pa je zanj bolj zanimivo in tudi donosnejše, kot delo v tovarni. Tako velikokrat na delu niso tako spočiti in sposobni za delo in z mislimi pri delu, kot bi lahko bili, če bi le v tem videli edini vir zaslužka.

Vedno bolj pa se pojavlja tudi problem, ko nekateri delavci vidijo le svoje pravice, dolžnosti pa se ne zavedajo in v takem položaju, ko ni dovolj zavesti, je zelo težko delati.

Mislim, da je nesmiselno delati in ločevati lahko in težko izdelavo, ker je pri nas vse to precej pomešano, ravno tako se ni ločilo prej, kot se ne loči sedaj, ko imamo

novi organizacijo po linijah. Tega ne bomo nikoli mogli povsem specializirati.

8. Opreделите pogoje dela in poslovanja te linije v tovarni z organizacijskega vidika? Kako naprej?

Marijan BOGATAJ:

Mislim, da določeno vlogo naš lahki program v DO le ima, čeprav smo ga danes prikazali dokaj kritično, saj predstavlja 40 % celotne alpinske proizvodnje obutve. To predstavlja precej tudi za našo prodajo doma, čeprav vemo, da prodajo v prodajalnah več tuje kot domače obutve.

V lanskem in letošnjem letu, smo se morali, zaradi nastalih ekonomskih problemov, vedno bolj vključevati v zahodni izvoz, morali pa bi te programe, ki smo jih razdelili po linijah, v delovni organizaciji enako upoštevati, kajti deviza zaslužena s škornjem ali pancerjem je enako vredna za nas.

O pogojih dela sta podrobneje spregovorila že predstavnik oddelkov in v matičnem podjetju so le-ti še kar zadovoljivi, precej problematično pa je stanje v priprojevalnici v Gorenji vasi, vendar upamo, da bomo sčasoma rešili tudi to.

Vemo, da nam primanjkuje 30–35 % zgornjih delov, ki jih moramo dobiti od naših kooperantov, ki pa nam povzročajo tudi določene težave, predvsem zaradi ne-kvalitete in oddaljenosti in da je tu tudi težja kontrola. Rabimo jih za vse programe in za vse to delajo več ali manj na istih strojih, ker nimajo ustreznega strojnega parka. Ena od naših nadaljnjih nalog bo prav gotovo ta, da bomo poiskali ustreznega kooperanta, ki ga bomo specializirali za določeno izdelavo. Tudi naročila niso v skladu z našimi možnostmi.

Glede organizacije bi ome-nil le to, da jo v Alpini prepogosto menjavamo in da spremembe ne prinesejo vedno toliko kot pričakujemo. Za določene službe je organizacija popolnoma zgrešena. Tipičen primer je normirski oddelek, ki bi moral biti samostojen kot oddelek, v katerem bi se vodila enaka politika normiranja do vseh oddelkov. Tako pa imamo problem, da imamo za en oddelek tri normirce in jasno je, da nastajajo razlike med oddelki; isti problem je služba kalkulacij, zadnji primer pa je sedaj nabavna služba, kjer se nekatere delovne naloge oz. nabave materialov pokrivajo in rabimo za več linij iste materiale.

Kar pa zadeva razvoj, je potrebno poudariti, da smo kadrovske postali že starejši; vsi ki smo sedaj tu, smo prišli iz proizvodnje, vendar ugotavljamo, da za nami ni dovolj ustreznih in sposobnih mladih ljudi. Poleg tega pa delamo še napako, ko iz malo bolj sposobnega napravimo »pisarniškega delavca«, druge pa izgubimo na ta način, ko ima v primerjavi z drugimi v začetku dokaj nizke osebne dohodke, hkrati pa nima dovolj potrpljenja, da bi skušal nekaj pokazati in nato tudi napredoval, raje si poišče drugo službo.

Poudariti je treba še to, da naš program zahteva veliko več strokovnosti in natančnosti pri izdelavi, kot na primer pri pancerjih in drugih izdelavah. Drugi problem je material, ki velikokrat ni bil ustrezen in tudi pogoji nabave so se iz dneva v dan spreminjali. Iz tega izvira cela vrsta problemov, ki smo jih v tem razgovoru že našli.

Kar zadeva specializacijo pa smo verjetno edina tovarna v svetu, ki izdeluje toliko vrst obutve.

Kako naprej?

Bistveno drugače verjetno ne, kot dosedaj. Tudi mi bomo morali živeti tako, kot nam bo narekovala naša družba in pogoji dela in gospodarjenja v naslednjih letih.

7. Kaj o obutvi na tej liniji lahko poveste tisti, ki se ukvarjate s kontrolo? Kaj bi bilo potrebno še posebno izboljšati?

Ivan PEČELIN:

Po moji oceni je lahka obutev dosegla že kar visoko raven kvalitete. Modeli so

razgovor za urednik **Važno je da vemo** • **Važno je**

zelo lepi in priznati moramo, da je to velik napredek v zadnjih letih. Zahtevnih kupcev je iz leta v leto več, čeprav vemo, da jim tu pomaga naša inflacija, ki nam pušča le mali košček kruha.

Do dobre kvalitetne obutve je vedno težja pot. Tu imam v mislih težave pri nabavi ustreznih predelavnih materialov, saj so le-ti začetek kvalitetnega izdelka. Opredelitev linij je prinesla nekaj izboljšav; večja povezanost, od modelirja do gotovega izdelka, je zelo pomembna in je prav s tem načinom tudi dosežena. Vedeti moramo, da modelir in predelovalec oz. obdelovalec zg. dela morata biti zelo strogo povezana, in le tu so potem možni uspehi, ki pa jih vsi želimo in jih tudi pričakujemo. Največ pa nam potem pove tržišče samo in da priznanje, če smo uspešni.

Mislim, da so znotraj linije doseženi lepi uspehi in to se odraža v modelih in materialu; v montaži pravijo, če je dober model in dober material, smo tudi mi sposobni dobro narediti, če pa tega ni, tudi kvaliteta ne more biti ustrezna.

Na kvaliteto v prvi vrsti vpliva konstrukcija modela in materiali, ki so vanj vgrajeni, nato pa je tu bistvenega pomena še izdelava — od pri krojevalnice, šivalnice in montaže.

Težave pa se pojavljajo v naslednjem: modelir naredi model iz materiala, ki je sorazmerno kvaliteten in ustreza modelu. Ko pa ta

model izdelujemo serijsko v proizvodnji, nabavna služba že ni več sposobna dobiti primerne materiala in v proizvodnji nastanejo težave glede kvalitete; največkrat pa potem udarimo po modelirjih in modelih, ki pa niso krivi za take napake.

V montaži dostikrat nastajajo težave tudi zaradi neustreznih sestavnih delov, na primer, če nimamo primerne opetnikov, vgradimo nekaj drugega. Problem je tudi v kadrovski zasedbi, predvsem, ko se pričnejo dopusti, bolniške in je potrebno te ljudi zamenjavati. Vedno pa ni mogoče dobiti primerne človeka za tisto delovno operacijo, kjer je pomanjkanje. Vedeti moramo, da je vsaka faza zelo pomembna kako je opravljena in če je vsaka faza dosledno opravljena, potem tudi čevelj mora biti kvaliteten in ni opaziti na kontroli nekkih grobih napak.

Mislim, da bi se mojstri morali več posvečati delu na posameznih fazah, predvsem pri tistih, ki so problematične, tako pa so največkrat pripravljavci in raznašalci delov obutve, kjer se je napravila napaka, delo pa ne teče tako kot bi moralo. Skratka, bolj bi morali sodelovati neposredno pri odpravljanju napak in iskanju izboljšav.

Da bi izdelali tak čevelj, kot je referenčni vzorec, morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji: na prvem mestu je kvaliteten material in doslednost pri delu prav vsakega, ki sodeluje v delovnem procesu, prav tako pa morajo biti tudi stroji usposobljeni. Nedoslednosti pa največkrat nastanejo predvsem zaradi naglice, ko ni časa vsake stvari dobro pregledati, preden damo v proizvodnjo.

Veliko vlogo v dobrem sodelovanju v celotnem procesu imajo tudi medsebojni odnosi in način, kako delamo z ljudmi ter kako rešujemo posamezne napake, ki se pogosteje pojavljajo.

kadrovske novice

Irma Dolenc — referentka za delovna razmerja

V mesecu septembru je nastopilo delovno razmerje 11 novih delavcev, z delovnim razmerjem pa je prenehalo 9 delavcev, od tega 5, ki

so delali začasno med počitnicami.

V TOZD Proizvodnja so nastopili delovno razmerje Simona Freljih, Tomaž Dolenc, Saša Bogataj, Anton Oblak, Jana Reven, Matevž Reven in Marko Bogataj, v obratu Gorenja vas Marija Knafelj. V delovni skupnosti skupnih služb je nastopila delo pripravnica Marjeta Možina, v TOZD Prodaja Anica Curk v prodajalni Ajdovščina in Vjera Bažoka v prodajalni Split.

Z delovnim razmerjem so v mesecu septembru v TOZD Proizvodnja prenehali Marjan Trček, Janez Bogataj in Jelka Padovac ter 5 začasno zaposlenih za delo med počitnicami. Delovno razmerje je v TOZD Prodaja prekinila Vera Paradiž iz prodajalne Ljubljana IV.

Poročili so se

OB VSTOPU NA NOVO ŽIVLJENJSKO POT sodelavcem Mojci Oblak in Luisu Kopaču iz TOZD Proizvodnja, Evi Varga iz prodajalne Subotica ob vstopu na novo življenjsko pot iskreno čestitamo in jim želimo predvsem medsebojnega razumevanja, zdravja in sreče!

Novе knjige v knjižnici v Žireh

IZ ZBIRKE LABIRINT:

John Le Carré: VOHUN, DSZ 1983, 247 str.

Ostarelemu angleškemu agentu je zaupana zapletena naloga, da dezertira v Vzhodno Nemčijo in tam na podlagi svojega pričevanja ter s pomočjo zmontiranih »dokazov« doseže padelec Mundta, zloglasnega vojke vzhodnonemške obveščevalne službe.

Jürgen Thorwald: MOŠKI S ČERI, Pomurska zal. 1983, 226 str.

Adam Hearn je bil strežaj na potniški ladji »Victoria Castle«. Neko noč je bil poslednji, ki je obiskal potnico Sally Tarbell, mlado lastnico britanske modne hiše, ki je tisto noč potem izginila. Očitno jo je nekdo vrgel v morje. Adama obsodijo in po 18 letih izpustijo, ker se mu je omračil um. In zdaj poseda visoko nad morjem in čaka, ali bo Atlantik vrnil truplo Sally Tarbelove...

Josephine Tey: GOSPODIČNA PYM, DZS 1983, 248 str.

Knjiga živo, neposredno in ironično opisuje življenje v zaprtem krogu visokošolskega dekliškega internata, ki ga obišče predavateljica-avtorica uspešne knjige o psihologiji. V to idilo nenadoma treščijo umor: osovraženi učenki nekdo spodžaga telovadno orodje, da se ubije. Kdo je to bil?

Helena ŽAKELJ

Zaključek:

Tistim, ki so vajeni brati le polkrepki tisk v takšnih zaključkih svetujemo, da se tokrat poglobijo v vse kar je napisano. Pa ne zato, da tega ne bi vedeli; zato, da pomislijo: kaj, kako pa jaz lahko delam, da bo imela ta linija manj težav.

Važno je da vemo

● Važno je da vemo

● Važno je da vemo

V Domžalah — nova prodajalna

Zadovoljni smo s prodajalno, še posebej zato, ker smo 10 let res delali v slabih razmerah

Vrvež po otvoritvi; prvemu kupcu čevlji zastoj

Pišejo nam iz prodajalne Banja Luka

29. januarja 1981. godine u Banja Luci je otvorena nova, veoma lijepa in funkcionalna prodavnica u koju su ušle dotadašnje dvije prodavnice ALPINA I i ALPINA II.

S obzirom da je prodavnica otvorena u vansezoni, te zbog nedostatka robe sam start nije bio zadovoljavajući. Iako je objekat bio veoma atraktivan i ukusno opremljen, kupcima u prvim danima nismo imali šta ponuditi tako da je većina iz naše prodavnice odlazila razočarana. Sve se to odrazilo na razultatu poslovanja tako da smo prvu godinu završili sa 22.000.000 din ostvarenog prometa. Mislimo da je taj propust bio dobra opomena da se ubuduće ne načini ista greška kod otvaranja neke druge prodavnice, jer od samog starta mnogo zavisi uspeh poslovanja. Već na

redne godine rezultati su bili zadovoljavajući. Postavljeni plan realizovali smo sa 119 % finansijski dok smo parovno ostvarili 90 %. Ovdje treba naglasiti da je parovni plan za tu godinu (42.000 pari) nerealan postavljen tako da je za tekuću godinu 83 već ispravljen na 40.600 pari i 40.000.000 din.

Za prvih devet mjeseci ove godine ostvarili smo promet od 30.243.240 din, što je 126 % gledajući na postavljeni plan, i prodali 30.745 pari, što je 110 % prema planu.

Želja nam je da ovu godinu zaključimo sa 5 milijardi starih din, što mislim da ćemo i ostvariti.

Svjesni smo da ovaj kolektiv i ova prodavnica može i mora dati još i više i svakim danom se trudimo da tako i bude, no moramo napomenuti da u Banja Luci na veoma ma-

Zunanost prodajalne v Banjaluki

lom prostoru (od 200 m) postoji desetak robnih kuća obuće od kojih »Bosna«, »Peko«, »Astra«, »Boska« imaju više od 1.000 m² prostora, zatim tu je »Leda«, Standard, »Borac« i Borovo takođe sa po dve etaže svih vrsta obuće.

Naš objekat je takođe na dve etaže sa 400 kvadratnih metara prostora, veoma lijepo uređen sa jednim nedostatkom — nedostaje klima uređaji što u ljetnim mjesecima i

nama i kupcima predstavlja veliki problem, no na putu smo da i taj nedostatak riješimo iduće godine ugradnjom dva »Er-kondišna«.

Kolektiv naše prodavnice sačinjavaju: Poslovođa Čedo Latinčić zamjenici Gordana Jungić in Slavica Jovanović, te prodavači: Slavica Ivanković, Mira Kuzmanović, Milorad Vidaković, Brankica Pavlović, Gospa Ilić, Kemal Obradovac, Radmila Ovićna i Ivica Bumbar.

V Škofji Loki slabi pogoji dela

Ko smo se vraćali z otvoritve prodajalne v Domžalah, kjer je res vse lepo urejeno, smo se spotoma ustavili tudi v naši prodajalni na Mestnem trgu v Škofji Loki. Naše prodajalke, s poslovodkinjo vred, smo zalotili pri kupu škornjev, ki se jih je očitno lotevala plesen. Kar hitro je bilo čuti, da je nekaj narobe in moja beležnica se je hitro polnila.

Prodajalna ima svoje skladišče približno 70 metrov oddaljeno, v prostorih, ki za skladišče obutve niso ustrezni. Najmanj dvakrat letno morajo namreč po skoraj ves teden čistiti vso obutve, ki jo tam uskladiščijo. Trenutno tako »obdelujejo« okrog 600 parov obutve v res skromnem prodajnem prostoru, ob tem ko prodaja redno teče.

»Še dobro, da niste prišli nekaj prej, ko smo imele obutev razporejeno po Mestnem trgu pred prodajalno, da se je malo presušila«, pravi poslovodkinja Jelka Kalan in nadaljuje: »To je res prava sramota za Alpino in stvari bi res morali urediti. Ni enostavno težke kartone obutve nositi tako daleč, posebno še, ko smo same ženske. Isto velja za razlaganje prispele obutve, kjer le malokdaj lahko računamo na pomoč tistih, ki obutev dostavijo. Ob vseh teh pogojih pa v tovarni pričakujejo od nas le čimvečji promet, ne zanima pa jih, v kakšnih razmerah delamo. Omenila bi tudi težave, ki jih imamo z vračanjem kartonov, saj moramo včasih čakati ves mesec, da te kartone odelpejo v Žiri. Poleg teh težav, ki sem jih naštel, pa so tudi osebni dohodki neustrezni in prav bi bilo, da bi čimprej popravili regresivno skalo, ki je popolnoma zgrešena in ki postavlja v neenak položaj delavce v manjših, oziroma velikih prodajalnah.«

Moram reči, da sem kar težko pripravil prodajalke, da so težave povedale za časopis, saj so sicer skromne, toda kar je res, je res: pristojni bi morali na take stvari po prodajalnah bolj paziti!

N. P.

Od tu in tam

Od tu in tam

Od tu in tam

Z njimi je rasla Alpina

Matevža Pečelina, ki je pred tednom dni praznoval svojo osemdesetletnico, smo zalotili pri ličkanju koruze. »Za drugo nisem več«, pravi, »odkar me je pred osmimi leti zadela kap«.

Toda, kaj hitro se preseliva več kot 60 let nazaj, ko se je Matevž začel učiti pri svojem očetu, kjer je delal tudi potem, ko se je izučil. Kasneje je odšel v Lukovico k mojstru Cerarju. Opravil je tudi izpit za mojstra, že v stari Jugoslaviji.

V Lukovici je delal do leta 1942, ko so ga Nemci zaprli, saj je z ostalimi delal obutev za partizane.

Najprej v Begunje, potem pa je spoznal strahote taborišča Dachau, vse dokler se ni javil v gasilsko enoto v Duisburgu, ki je živela v boljših pogojih. To je trajalo vse do osvoboditve. Po vojni pa je bil seveda Matevž spet med prvimi. Še v okviru Čevlarske zadruga je delal pri Arharju, kasneje, že v novi tovarni, pa najprej nekaj let kot inštruktor v ČSIC, kasneje pa na cvikarji, kjer je ostal do upokojitve leta 1958. »Štepal« je tudi škornje okoli pete in prišival »jermenice«. Ni se izneveril žirovski navadi in pridno je zidaril in »cerahal« še več kot 15 let po upokojitvi.

Ko je prišla bolezen, je moral vse to opustiti. Sedaj ne more več niti sam v Žiri, kolegov pa tudi ni več.

Še nekaj let nazaj je prihajal vsaj na novoletno srečanje naših upokojencev in za letos nam je to spet obljubil.

Saj se tudi spodobí med nekdanjimi sodelavci proslaviti svojo osemdesetletnico, kajne?

Tekst: Nejkó Podobnik

Foto: Brigita Grošelj

Na tromeji tudi Žirovski planinci

Letos je planinsko društvo Žiri organiziralo pohod na tromejo z Avstrijo in Italijo na Peč. Ta že 4. tradicionalni pohod treh dežel bi moral biti že 11. septembra, pa so ga zaradi dežja preložili na 25. september. Pohod so organizirala turistična društva iz Trbiža, Podkloštra in Kranjske gore. Poletni pohod se je razvil iz teka treh dežel, ki je pokazal potrebo tudi za poletno turistično prireditve. Prireditve je bila popestrena s folkloro, pevskimi zbori in pihalno godbo iz Podkloštra. Uradni predstavniki Italije, Avstrije in Jugoslavije so izrazili zadovoljstvo nad takim srečanjem, ki naj bi se v bodoče še razširilo. Gibanje z veljavnim listom je bilo možno na širšem območju prireditve. Vsi trije prireditelji so pripravili svoje značilne jedi po notnih cenah za vse

tri valute, ki pa so bile za naše plitke žepe, kar preveč »turistične«.

Naši udeleženci so šli peš iz Rateč izpred gostilne Šurc. Le nekaj starejših udeležencev se je pripravljalo do vrha s terenskimi vozili. Avstrijci pa so se pripeljali s sedežnico do smučarskih planinskih postojank, ki jih imajo v bližini in kjer imajo tudi urejena smučišča in vlečnice za zimski šport. Seveda so Avstrijci zaradi lažjega pristopa bili v večini.

Prostovoljno gasilsko društvo iz Podkloštra je pripeljalo tudi gasilski voz s cisterno z 2.000 litri vode prav na vrh Peči in so z vodo napajali tri kuhinje — našo, njihovo in italijansko. Tak gasilski voz s pogonom na vsa štiri kolesa in z velikimi rebrastimi gumami si želi

marsikatero gasilsko društvo pri nas, za prihod na težko dostopne terene.

Popoldan so se pomerile ženske ekipe v teku na 1.000 in 1.800 metrov za praktične nagrade firme Puma.

Zjutraj in dopoldne je kazalo, da vreme ne bo naklonjeno pohodnikom, saj sta se dež in veter kar naprej ponujala. Popoldan se je vreme sčistilo in otoplilo, da je bil z vrha izredno lep razgled na Julijce in na Karnske Alpe. Videl se je Viš, Svete Višarje, v Ziljsko dolino, Ziljske Alpe, Dobrač, Beljak in navzdol v dolino Drave, z Baškim in Osojskim jezerom in koroške vasi. Zares prelep, enkratni pogled z izpostavljenih razglednih točk. Ni čudno, da imajo Avstrijci nekaj sto metrov stran tik ob avstrijsko-jugoslovanski meji koči na Dreiländerju, ne-

kaj metrov višje pa celo hotel, kjer se končuje tudi sedežnica.

Seveda imajo državno mejo zavarovano z žično ograjo in z opozorilnimi tablam, da ne pride do nezaželjenih prehodov.

Za veseli program so poskrbeli naši fantje s svojim ansamblom, saj so še v kasno popoldne družno »tancali« po travi naši in sosednji pari. Na vsem prireditvenem prostoru pa so se sklepala prijateljstva in poznanstva, ter ponovna snidenja.

Res, srečali so se žlobudrivi Italijani, resni in zadržani Avstrijci, pa veseli, razpoloženi Jugoslovani, saj se je tudi popoldan vse dogajanje preneslo na jugoslovansko stran, kjer je bilo najbolj veselo, da se je slišalo še ob povratku v dolino.

Ivan REVEN

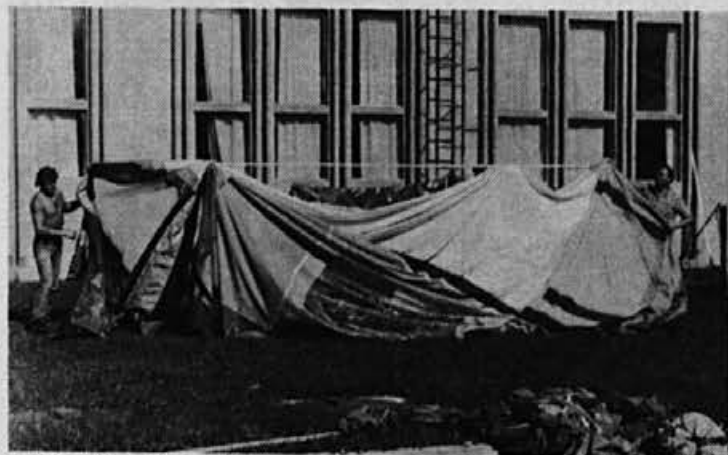
Delovanje radia vendarle legalizirano

1. septembra letos je minilo točno pet let, odkar je svet krajevne skupnosti Žiri zaprosil za dovoljenje za delovanje oz. gradnjo lokalne radijske postaje v Žireh. O težavah, ki so bile v zvezi z uveljavitvijo te dejavnosti ne bi pisali, naj vas spomnimo le, da je radio leto dni po omenjeni vlogi začel z rednim poizkusnim oddajanjem.

Po več letih je tako vendarle uspelo, da je republiški komite za promet in zveze, na podlagi meritev ekipe RTV Ljubljana in mnenja republiškega inšpektorja za promet in zveze, izdal dovoljenje za delovanje. S tega vidika je torej stvar rešena. Drugo vprašanje je politična legalizacija v

okviru občine. Tudi tu so zadeve v zaključni fazi, saj so imenovani že vsi delegati v programski svet, sprejeti so vsi ustrezni akti in v kratkem lahko računamo, da bo radio Žiri proglašen za občinsko lokalno radijsko postajo.

Morda še zanimivost v zvezi z možnostimi oddajanja za ostale predele občine: Zaradi priprav na olimpijado Elrad iz Zgornje Radgone nikakor ne more v kratkem izdelati pretvornikov, ki bi jih montirali na Koprivniku in Lubniku, tako da bo vsaj prihodnje pol leta Radio Žiri tudi še kot lokalna radijska postaja občine Škofja Loka oddajal le na področju naše krajevne skupnosti. N. P.

Po končani letovalni sezoni je treba stvari urediti

To je naš kraj

To je naš kraj

To je naš kraj

Predsednik skupščine SRS obiskal Žiri

8. septembra je našo delovno organizacijo in kasneje tudi krajevno skupnost obiskal predsednik skupščine SRS Vinko Hafner, v spremstvu predsednika zbora združenega dela Martina Mlinarja in predsednika občinske skupščine Škofja Loka Matjaža Čepina.

Kot je že navada, so se gostje v Alpini najbolj zanimali, kakšna je naša poslovna uspešnost, kako je z našim izvozom oz. uvozom in preskrbo z materiali nasploh. Naslednje vprašanje, ki jih je zanimalo, je bilo, kakšna je naša struktura zaposlenih, glede na razmeroma ambiciozne razvojne usmeritve, pri čemer nas je tov. Hafner še posebej opozarjal, da bo treba usposobljenost delavcev prilagoditi našemu prihodnjemu razvoju. Na razgovoru so se dotaknili tudi delitve po delu in primerjave s sorodnimi delovnimi organizacijami, in drugih tekočih problemov, s katerimi se srečuje Alpina.

Glavni direktor Tomaž Košir je ob prisotnosti nekaterih predstavnikov samoupravnih organov, družbeno-političnih organizacij in strokovnih služb, seznanil goste z našimi trenutnimi razmerami, pri čemer je še posebej poudaril, da bi rabili od 60 do 70 % deviz, ki jih ustvarimo, da bi lahko pokrivali vse naše potrebe. Vemo namreč, da smo v letošnjem letu potrebe

po devizah pokrivali z nekaterimi oblikami zunanjetrgovinskega poslovanja, kot so kompenzacije, maloobmejni promet in podobno. Vedeti je tudi treba, da je v Alpini največji dotok sredstev in tudi deviz v zadnji četrtini leta, ko pa je bil v vseh preteklih letih odstotek koriščenja deviz najnižji. Poleg tega nas tare tudi izredno omejena možnost uvoza opreme, saj smo v zadnjih štirih letih uvozili komaj za 100.000 \$ opreme, kar pomeni, da se vprašanje zastarelosti že zelo zaostruje. V razpravi je bilo predstavljeno tudi »zanimivo« vprašanje uvoza gornjega usnja iz Italije, ki ga je tja izvozila Tovarna usnja na Vrhniki. Za nameček je v Italiji to usnje za nas celo še cenejše. Ta pojav nujno terja pospešeno dogovarjanje v okviru reprodukcijske verige, saj je popoln nesmisel, da razprodajamo surovine, ki nam jih že tako primanjkuje.

Ob vseh teh težavah je seveda razumljiva tudi slaba dinarska likvidnost, ki je v Alpini običajno največja

V proizvodnji se pravzaprav problemi šele pokažejo

prav na prehodu v jesensko obdobje.

Zato so se naši predstavniki predvsem zavzemali, da v Jugoslaviji zgradimo tak sistem, ki bo zagotavljal temelje za vsaj enoletno planiranje. Tako pa smo vedno bolj vpeti v administrativne spone, ki stvari rešujejo prepočasi in neučinkovito. Naši predstavniki so ocenili, da je to skorajda popolna nezaupnica združenemu delu, kar seveda terja temeljito analizo dejanskih razmer in ugotavljanja vzrokov težav v katere smo zašli.

Glede na razmere bo Alpina sposobna verjetno izvažati na zahod približno 50 % proizvodnje, seveda pod pogojem, če bodo pogoji poslovanja stabilnejši. To pa seveda terja tudi notranjo vsestransko pripravljenost za dobro delo in poslovanje.

Ob koncu obiska v Alpini so se gostje izredno zanimali še, kako bo z izdelavo planinskih ali njim podobnih čevljev, ki jih na tržišču zelo

primanjkuje, in predlagali, da bi Alpina spodbudila sodelovanje z glavnimi potrošniki tovrstne obutve in se dogovarjala o nadaljnjem razvoju.

Popoldne pa sta se Vinko Hafner in Matjaž Čepin sestala tudi z ožjim političnim aktivom v okviru krajevne skupnosti. Z zanimanjem sta spremljala odkrito razpravo o naših uspehih in težavah, pri čemer je Vinko Hafner še posebej pohvalil pripravljenost Žirovcev za tako združevanje sredstev za potrebe kraja, kot velja sedaj. Verjetno je tudi spoznal, da je razvoj Žirov temeljil večinoma na lastnih sredstvih in lastnem delu, kar marsikje ni bilo.

Menimo, da so taki razgovori lahko koristni, saj najvišjim vodilnim v republiki približajo življenje delavcev in krajanov in s tem tudi omogočajo boljšo pripravo predlogov za nadaljnje družbeno dogovarjanje na področju gospodarstva.

N.P.

Naši gostje: predsednik ZZZD republiške skupščine Martin Mlinar, predsednik skupščine SRS Vinko Hafner in predsednik SO Škofja Loka Matjaž Čepin

Gostje so pozorno prisluhli razlagi naših načrtov in težav

To je naš kraj

To je naš kraj

To je naš kraj

Pred otvoritvijo novega prizidka osnovne šole

Večnamenski prostor bo zelo funkcionalen

3. oktober 1983 je uradni rok, ko mora biti zagotovljen novi prizidek pri osnovni šoli Žiri. Videti je, da bo gradbincem to tudi uspelo, saj so sredi septembra, ko ta članek pišem, glavna zidarska dela že končana, v stavbi pa so že obrtniki. Pravkar polagajo pode — vinfleks plošče, pleskarji končujejo svoje delo, mizarji zaključujejo z lesenimi stropi in pričenjajo z montažo vrat, ostane še vgraditev parketa v večnamenskem prostoru in mali telovadnici. 3. oktobra prične ekipa Slovenijalesa z montažo opreme, nato pa sledi čiščenje prostorov. V začetku oktobra pričnemo tudi po-

skusno kurjenje, ki bo trajalo ves oktober, da se objekt dobro presuši. 22. oktobra bo tako svečana otvoritev objekta, združena s centralnim praznovanjem krajevnega praznika in 40. obletnice osvoboditve Žirov. 23. oktobra bo še ogled prostorov za vse krajanje in goste. Po 23. oktobru bo še tehnični prevzem objekta. 2. novembra pa po predvidevanju že pričetek pouka v novi organizaciji.

Nekoliko več dela je pri dograditvi športnega stadiona in zunanji ureditvi. V primeru lepega vremena tudi to ne bo vprašanje, skrbi nas le asfaltacija, kajti kot izkušeni vemo, navadno polagajo

Tudi v okolici je bilo še veliko dela

asfalt tik pred zdajci — to je zadnje ure pred otvoritvijo.

Kakšna bo torej nova organizacija pouka? Predvsem ugotavljamo, da ustanova pridobiva optimalne pogoje za svoje delo. Uvajamo enozmenny pouk za vse oddelke, povečujemo oddelke podaljšanega bivanja, uvajamo posebno zdravstveno telesno vzgojo. Učilnice so opremljene z najmodernejšimi učili, ki se dobijo na jugoslovanskem trgu.

Po novem se bo redni pouk začel ob 8. uri, glavni odmor za malico in topli obrok bo ob 9.30, druga glavna pavza ob 10.30 pa bo namenjena rekreativnemu odmoru, ko bodo v primeru lepega vremena vsi razredniki odpeljali svoje razrede na zrak (na športni stadion ali na sprehod ali organizirali rekreativne dejavnosti).

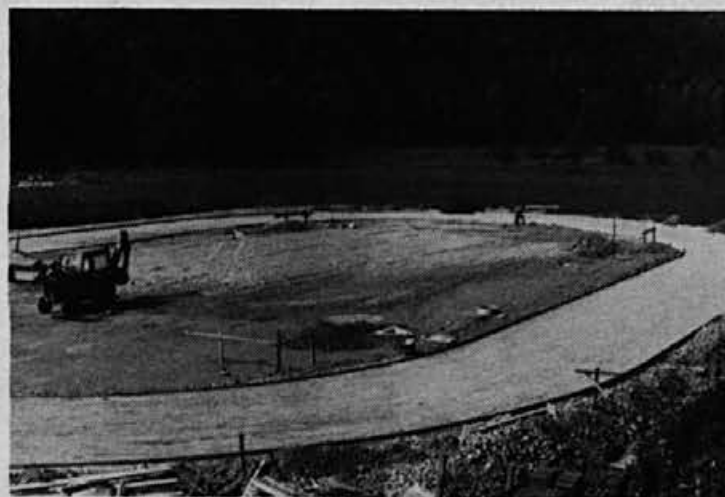
Delovali bodo predvidoma štirje oddelki podaljšanega bivanja, posebej za 1., 2., 3.

in 4. razred. V šoli pa bo vsak lahko dobil kosilo ali malico.

Tu sem le na kratko opisal novo organizacijo pouka, več pa bomo slišali še kdaj drugič.

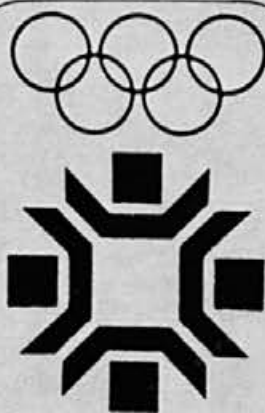
Od leta 1971, ko smo pričeli intenzivno skrbeti, da se na naši ustanovi dvigne učni standard, danes ugotavljamo, da nam je to v celoti uspelo. V teh 12 letih smo prešli skozi štiri investicije, s katerimi je dana dokončna podoba osnovne šole Žiri za vsaj nekaj desetletij naprej. Materialni učinek je torej dosežen, prihaja pa čas, ko bo vsa naša pozornost in aktivnost usmerjena drugam. Pričenjamo drugačno bitko — bitko za čimbogatejšo vsebino šole, da bomo znali porabiti vse to, kar smo pridobili, zlasti z zadnjo investicijo v prid bodočemu človeku, ki bo vodil in usmerjal to družbo.

Slobodan POLJANŠEK

Mini šolski stadion v zaključni fazi gradnje

Dopisujte

Sarajevo 84

»DELO-ŽIVLJENJE« je glasilo ALPINE, tovarne obutve Žiri, Strojarska ul. 2, n. sol. o., ki ima v svoji sestavi: TOZD Proizvodnja, TOZD Prodaja in Delovno skupnost skupnih služb. — Ureja ga uredniški odbor: Anica Govekar, Rado Kavčič, Anton Eniko, Helena Kavčič, Marjan Pišljari, Anuška Kavčič — tehnični urednik, Nejko Podobnik — glavni in odgovorni urednik. — Izhaja mesečno, naklada 2100 izvodov. Fotografije: Brigita Grošelj. Tisk TK Gorenjski tisk, Kranj

To je naš kraj

To je naš kraj

To je naš kraj

Aerobika

V športu so bile ženske stoletja zapostavljene. Življenje pa uči, da je obstoj človeškega rodu odvisen predvsem od ženske in da nosi glavno breme za ohranitev in razmnožitev rodu. Zato ima vso pravico do vsega kar utrjuje zdravje in vso pravico tudi do telesne vzgoje, športa in rekreacije.

Ženska je poprečno lažja in manjša kot moški, ima neugodno razmerje med težo mišic in težo tolščice. Boki so širši, ramena ožja, noge v primeru s trupom krajše. Srce je lažje in manjše, v krvi je manj hemoglobina in eritrocitov.

Če upoštevamo še mesečni cikel, ko so nekateri dnevi manj ugodni za treniranje ter obdobje nosečnosti in po porodu, je razumljivo, da strokovnjaki pripisujejo telesni vzgoji kot sopotniku zdravega načina življenja, nadvse pomembno vlogo.

»NIC NE SME ZDRAVJU ŠKODOVATI« je nedvomno prvo načelo, ki velja za šport in seveda za vse športne panoge. Svariti je treba pred pretiravanjem, ki prizadene predvsem vrhunske tekmovalke, škoda zaradi pomanjkanja gibanja pa prizadene velik odstotek deklet in mater.

Strokovnjaki so se izredno trudili in se zavzemali za načelo, da so vse tiste vaje, ki prispevajo k skladnemu razvoju in skladnemu oblikovanju telesa ter k estetiki gibanja posebej priporočljive za ženske. Na prvo mesto so dali hojo in tek v naravi, potem plavanje, smučanje, drsanje, planinstvo, ritmiko, folkloro, ples. Poleg tega pa tudi športne igre kot so: odbojka, rokomet, košarka, tenis, badminton — starejše tudi balinanje in kegljanje.

Posebno nalogo pa pripisujejo gimnastičnim vajam. A vse do letos ne strokovnjaki ne zdravniki niti športni novinarji niso uspeli žensk pripraviti do tega, razen nekaj izjem, da bi se redno pričele ukvarjati z rekreacijo.

Vse do letos zato, ker je leto 1983 pri nas leto AEROBIKE.

IN KAJ JE TO AEROBIKA? DA NE BI BILI V ZMOTI!

Dr. med. Keneth Cooper, ameriški športni fiziolog, je avtor sodobne metode aerobnega treniranja za zdravje ter razvoj in ohranjanje splošne telesne sposobnosti. Na osnovi znanstvene raziskave, ki je zajela 5000 oseb, je izdelal izvirno metodo treniranja, ki je bila prvotno namenjena samo ameriškim pilotom in astronautom. Z objavo v knjigi AEROBIS (1968) pa je postala dostopna vsem.

V ČEM JE RAZLIKA MED COOPERJEM IN JANE FONDA?

COOPERJU ne gre za tradicionalno oblikovanje telesa, temveč za zdravje, natančneje: za efekt treniranja na srce, ožilje, dihala in druge notranje organe s poudarkom na PORABI KISIKA, ki je najpomembnejši element pri aerobiki — aerobika pa so vsa ciklična gibanja (tek, plavanje, kolesarjenje, hitra hoja, smučanje).

JANE FONDA pa je pri svojih aerobnih vajah združila Cooperjev efekt treniranja na notranje organe s poudarkom na porabi kisika, zraven pa posvetila veliko pozornost TRADICIONALNEMU OBLIKOVANJU TELESNA, kar je odločilno vplivalo na mnenje žensk. Poleg tega pa je dodala še glasbo, ki vso stvar, nedvomno, naredi še privlačnejšo. Poraba kisika pri vseh cikličnih gibanjih in aerobnih vajah, če le-to delamo 6 x na teden ali vsaj 4 x, je tako velika, da zadostuje za normalno kondicijo. Pri tem pa je glavno to, da je obremenitev tako visoka, da se dvigne frekvenca pulza. Če ste stari trideset, je to maksimalno 190, če ste stari štirideset, je to 180 udarcev na minuto. Ko treniramo je meja frekvence pulza med 70 in 80 procentov od našega maksimalnega pulza. To je torej za tridesetletnike med 133 in 162 udarcev na minuto, za štiridesetletnike pa med 126 in 153 udarcev na minuto.

JANE FONDA je odkrila, da biti lep ni v stradanju, ampak v zdravi hrani in redni telesni vadbi. Njene aerobne vaje nudijo obsežen program za zdravje in lepoto, pogojen iz poznavanja same sebe — oz. ženske psihe. Njen program tudi ni posvečen samo temu, da bi bolj izgledale in se kot take čudovito počutile ampak, da bi imele več energije in samo-

zavesti ter bile sposobne aktivno upreti se stresom, depresijam in škodljivim vplivom okolja. Govori milijonom žensk, ki si kvarijo svoje zdravje s stradajočimi dietami in raznimi medikamenti, ki jih ponuja tržišče in to samo zato, da bi bil njihov izgled tak kot ga zahtevajo od drugih postavljene norme — suhe.

Milena PADOVAC

NE POZABIMO

Fotografija predstavlja skupino članov Sokola leta 1925, posneta za Strojarske hiše. Sporočite nam podrobnosti!

Priznanje Jožetu Peternelju

Na svetovnem bienalu satire in humorja — GABROVO 83 v Bolgariji je Jože Peternelj med 6000 poslanimi deli, s svojim delom prišel med 2.500 razstavljenih, poleg tega pa je bila slika še posebej nagrajena in odkupljena za tamkajšnjo galerijo.

II. Zvezno delovno proizvodno tekmovanje delavcev obutvene industrije Jugoslavije bo 21. in 22. oktobra letos v Planiki v Kranju. Sodelovalke bodo ekipe iz vseh republik in pokrajin. V slovenski ekipi bodo sodelovali tudi člani našega kolektiva.

Pomerili se bodo v modeliranju, sekanju zgornjega usnja, šivanju, sekanju podplatov in montaži ženske in moške obutve